

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อสังเคราะห์กลยุทธ์การขับเคลื่อนนโยบายปฏิรูปการศึกษาที่ใช้แนวคิดการปฏิรูปการศึกษาโดยใช้การประเมินเป็นฐาน (assessment-based education reform) ในโรงเรียนนำร่องทั้ง 5 โรงเรียนของชุดโครงการวิจัยเรื่อง “การวิจัยและพัฒนา กลยุทธ์การขับเคลื่อนนโยบายปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง” โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัย เฉพาะ 3 ประการ คือ 1) เพื่อสังเคราะห์กระบวนการและกลยุทธ์ที่ใช้ในการขับเคลื่อน 2) เพื่อสังเคราะห์กลยุทธ์ในการทำงานร่วมกันของนักวิจัยกับครู และ 3) เพื่อวิเคราะห์ผลหรือการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากการขับเคลื่อน แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยมาจาก 3 แหล่ง ได้แก่ เอกสารรายงานวิจัย 5 เรื่อง นักวิจัยในชุดโครงการวิจัย 13 คน และครูในโรงเรียนนำร่อง 71 คน เครื่องมือวิจัย ประกอบด้วย แบบบันทึกข้อมูล แบบสอบถามเกี่ยวกับผลที่เกิดขึ้นกับครู นักเรียน และนักวิจัย มีค่าความเที่ยงสูง ($\alpha=0.915-0.976$) แบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงานด้านการประเมิน มีความเที่ยงสูง ($\alpha=0.944$) และแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อมูลการทำงานของนักวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงบรรยายและการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยที่สำคัญสรุปได้ ดังนี้

1. กระบวนการขับเคลื่อนนโยบายปฏิรูปการศึกษาโดยใช้การประเมินเป็นฐาน มี 5 ขั้นตอน ได้แก่ การสร้างพื้นฐานการขับเคลื่อน การทำความเข้าใจปัญหาการขับเคลื่อน การทำแผนการขับเคลื่อน การทำการขับเคลื่อน และการสร้างวัฒนธรรมการขับเคลื่อน

2. กลยุทธ์การขับเคลื่อนนโยบายปฏิรูปการศึกษาในสถานศึกษาโดยใช้การประเมินเป็นฐานแบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มแรกกลยุทธ์ที่สอดคล้องกับแนวคิดในการใช้การประเมินเป็นฐาน และแนวคิดอื่นๆ กลุ่มที่สองเป็นกลยุทธ์ที่มีพื้นฐานมาจากกลยุทธ์ที่ใช้ในการขับเคลื่อนนโยบายปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษแรกแต่ปรับให้มีความเฉพาะ (specific) และสอดคล้อง (concordant) กับความต้องการจำเป็นของครูและสถานศึกษามากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังสามารถแบ่งกลยุทธ์ทั้งหมดที่ใช้ในชุดโครงการวิจัยได้เป็น 3 กลุ่มตามเป้าหมายเฉพาะของกลยุทธ์ ได้แก่ กลยุทธ์ในการ “เข้าหา” ครู กลยุทธ์ในการทำงานร่วมกับครู และกลยุทธ์การทำงานของครู

3. ครูในโรงเรียนนำร่องที่มีการขับเคลื่อนนโยบายปฏิรูปการศึกษาโดยใช้การประเมินเป็นฐานมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้านการสะท้อนคิด การวิเคราะห์ข้อสอบ การให้ข้อมูลป้อนกลับ การใช้ผลประเมินและการกำกับติดตามตนเองสูงขึ้นกว่าเดิม

คำสำคัญ: การขับเคลื่อนนโยบายปฏิรูปการศึกษา กลยุทธ์การขับเคลื่อน การปฏิรูปการศึกษาโดยใช้การประเมินเป็นฐาน